

Виклефъ въ (1360—1380 год.) прѣвелъ, цѣлж-тж Библиѣ на Англійскій языкъ! Кога-то четыредесеть години по-сѣтиѣ *Хенрихъ V Краль* Англійскій издаде единъ законъ, кой-то лишяваше всякого, кой-то чете Библиѣ на народенъ языкъ, както и наслѣдници-тѣ му отъ земж-тж, добыть-къ-тѣ, тѣло-то, животъ-тѣ и имотъ-тѣ имъ.

Основаніе-то на высокы школы въ Парижъ и Булонъ и прѣподаваніе-то въ Франціѣ отъ *Сколластици*, наистиннж възвыси изучваніе-то на науки-тѣ; нъ отъ тѣхъ неможеше да ся очакува полж за простонародіе-то; зашто-то не ся занимавахъ съ слово-то Божіе, но повече съ изслѣдваніе на съчиненіе-то на языческій-тѣ мѣдрецъ *Аристотель* и разглѣдваніе-то на бесполезны истынченія. *Роджеръ-Баконъ* († 1294 год.) за това пожела да ся изгорятъ лоши-тѣ прѣведены извлѣченія изъ Аристотеловы-тѣ списанія. *Мелантонъ* разказва че въ младость-тж си съ свои-тѣ уши е чюль, щото се проповѣдвало отъ Аристотела на мѣсто отъ Евангеліе-то; и въ едно друго мѣсто увѣрява че въ Штутгардъ единъ докторъ на Богословіе-то проповѣдвалъ и казалъ: «Ако ся изгуби Библия-та, църква-та ще има доволно съ Аристотеловы-тѣ нравоученія.» Ако въ това врѣме и да имаше още благочестивы църковны князове, както *Анзелмъ* Архіепископъ Кантербускый († 1109 год.) и Игумень *Бергардъ* отъ Клерво († 1153) кого-то наричатъ послѣдный църковенъ отецъ, то, и тѣ сами не бѣхж свободни отъ многочисленны